

КУЛОНОМЕТРЛІК ЗЕРТТЕУ
ӘДІСІ. ӘДІСТІҢ ПРИНЦИПІ,
ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫНЫҢ
МӨЛШЕРІН ӨЛШЕУ ӘДІСТЕРІ

Алматы 2021 ж.

Кулонометрия - ерітінді мен балқымадағы электрохимиялық реакция толық жүруі үшін қажетті электрдің мөлшерін өлшеуге негізделген әдіс.

$$1 \text{ Кл} = \text{А} \cdot \text{с}$$

Фарадей (Ф)

Электролиздің екі заңы:

- Электродта электролизге ұшыраған қосылыстың мөлшері – ерітіндіден өткен электро мөлшеріне тура пропорционал.
- Бірдей мөлшерде электро тоғы өткен кезде электродтың бетінде немесе электрод бетінен бөлінген әртүрлі қосылыстардың массасы – олардың электрохимиялық эквивалентіне пропорционал.

Кулонометрия

```
graph TD; A[Кулонометрия] --> B[Тура]; A --> C[Жанама]; B --> D[E=Const]; C --> E[I=Const]
```

Тура

Жанама

$E=Const$

$I=Const$

Кез-келген қосылыстың 1 моль эквиваленті бөлінуі үшін бір ғана электр мөлшері қажет. Ол:

$$F = \frac{QM}{tn} \eta,$$

Q – электродта эквивалентті молярлы массасы (M/n) бар *t* гр зат бөлінуі үшін жұмсалатын электр мөлшері;

M – анықтайтын заттың молярлы массасы;

t – электр өзгерісіне ұшыраған зат массасы;

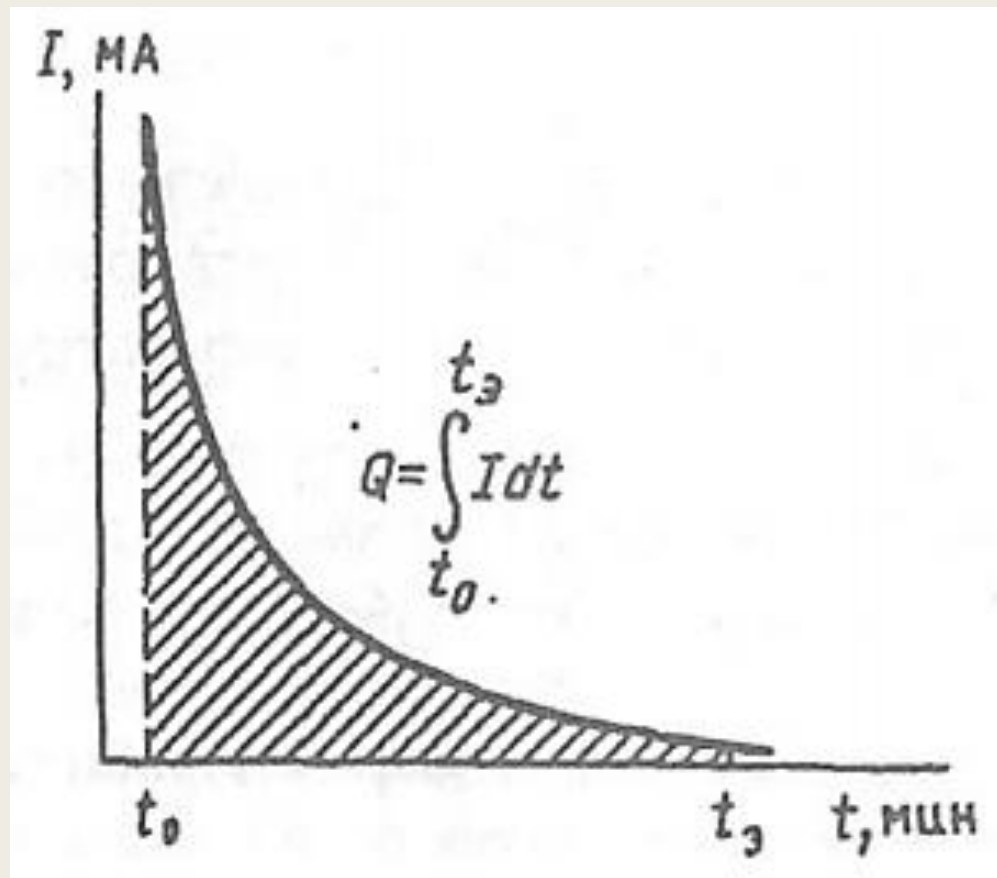
η – тоқ эффективтілігі (%)

Әдістің түрлері:

- Тура кулонометрия – электрохимиялық активті заттарды анықтауға мүмкіндік береді.
- $E = \text{Const}$ кезінде ток күшінің уақыт бойынша өзгеруі:

$$I_t = I_0 \cdot 10^{-kt}$$

$$k = 0,43 \text{ A} \cdot \text{D} / \text{V} \cdot \delta$$

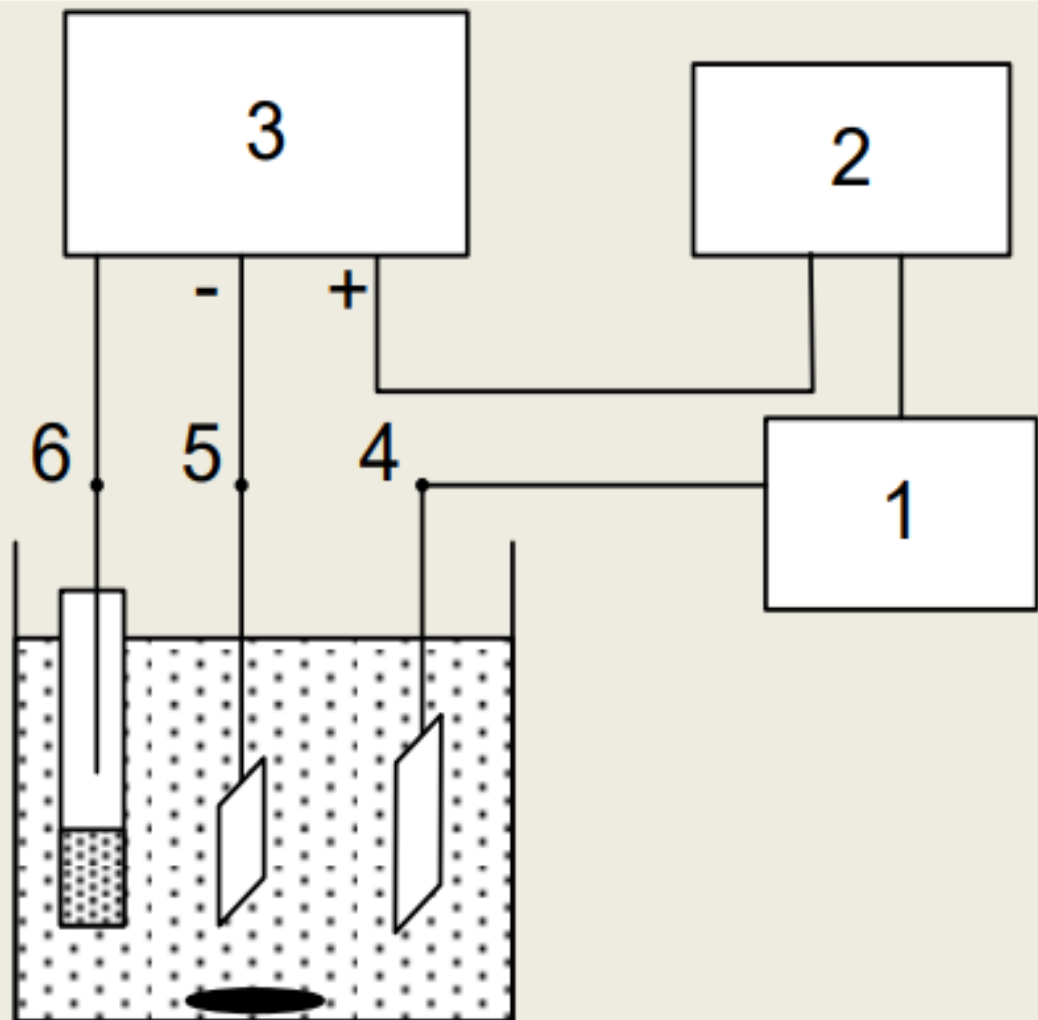

$$Q = \int_0^t I dt.$$

$$I = I_0 \exp(-K \cdot t),$$

$$Q = \frac{I_0}{2,303 \cdot K}$$

Тура кулонометрдің блок схемасы

- 1 – кулонометр
- 2 – тіркеуші құрылғы
- 3 – потенциостат
- 4 – көмекші электрод
- 5 – жұмысшы электрод
- 6 – салыстыру электроды
- 7 – араластырғыш

Тура кулонометрия

- Сезгіштігі жоғары
- Жалпы қателік 0,5% -тен аспайды
- 10^{-9} гр мөлшерді анықтауға болады
- Эталонсыз, оңай автоматтандырылатын әдіс
- Газдар құрамындағы оттектің мөлшерін анықтауға қолданылады.

Кулонометрлік титрлеу

Процесс электрод бетінде анықталатын қосылыс титрантпен электрохимиялық реакцияға түсуіне негізделген.

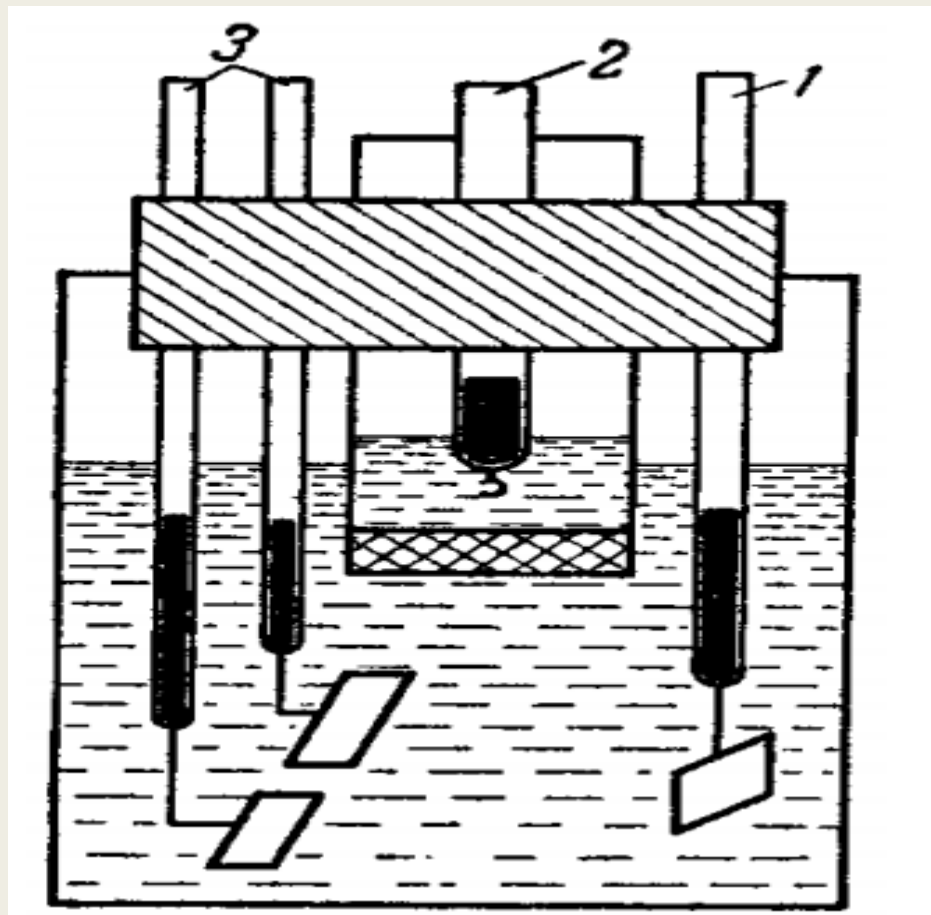
- Генераторлы электрод катод болса:

- Генераторлы электрод анод болса:

Кулонометрлік титрлеуге арналған электролизёр

1 – жұмысшы электрод
(платина)
2 – көмекші электрод
(платина)
3 – индикаторлы электрод
(платина) амперметрлік
өлшеуге

Кулонометрлік титрлеудің аяқталу уақытын анықтау:

- ✓ Визуалды
- ✓ Құралдық әдістер

Кулонометрлік титрлеудің артықшылықтары:

1. Қарапайым әдіспен күрделі титранттарды электрлеуге мүмкіндік береді
2. Титранттарды алу үшін тұрақты тоқ көзі болса жеткілікті
3. *In Situ* титрантының нақты концентрациясын анықтауға мүмкіндік береді.
4. Ерітіндінің сұйылмауына қолайлы.

Кемшілігі

- Басқа заттардың тотығуының немесе тотықсыздануының жанама процестеріне байланысты нәтижелердің бұрмалануы.

Электр энергиясының мөлшерін өлшеу әдістері

Орындалу техникасы бойынша:

- $I = \text{Const}$ – Гальваностатикалық кулонометрия
- $E = \text{Const}$ – потенциостатикалық кулонометрия

- Кулонометр – тұйықталған тізбекте тоқ бойынша шығым 100% стехиометриялы электрохимиялық реакция орындалатын электролиттік ұяшық.

Қосылыстың
массасын
анықтау үшін

Гравиметрлік

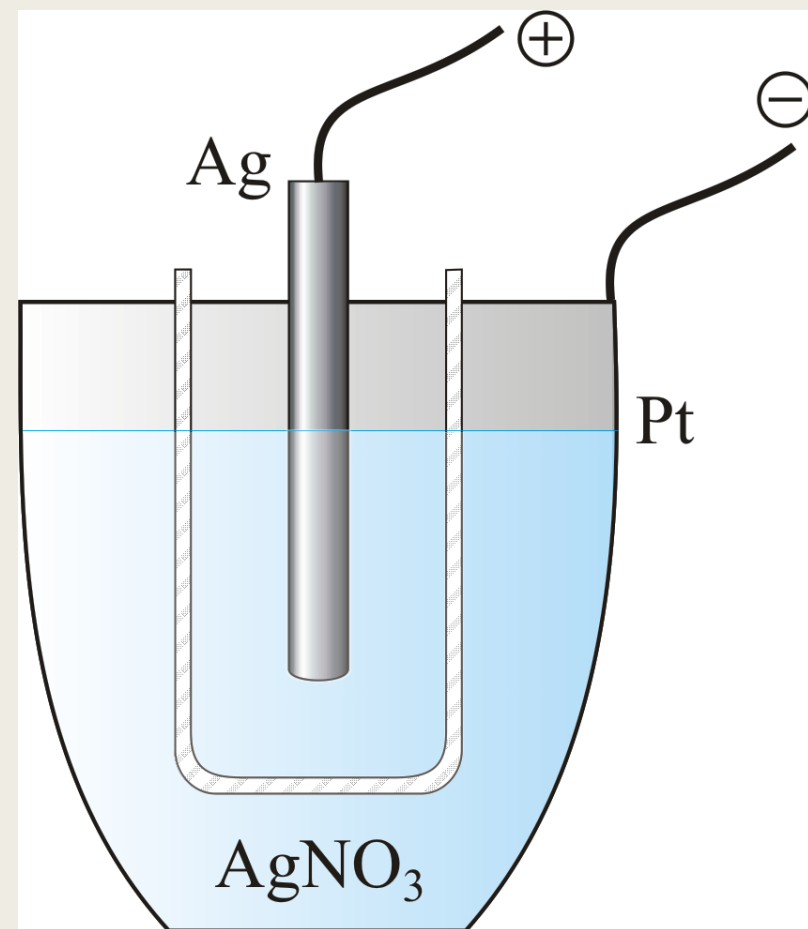
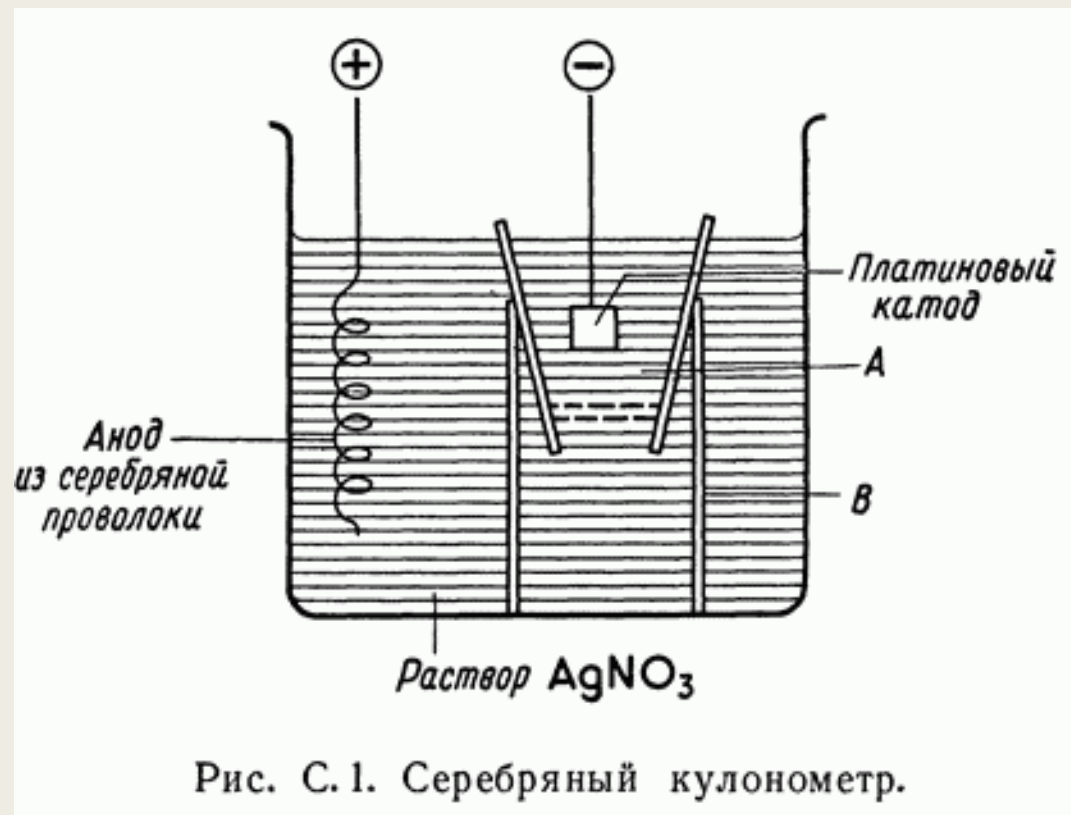
Титриметрлік

күмісті

мысты

йодты

Өлшеу дәлдігі $\approx 0,005\%$

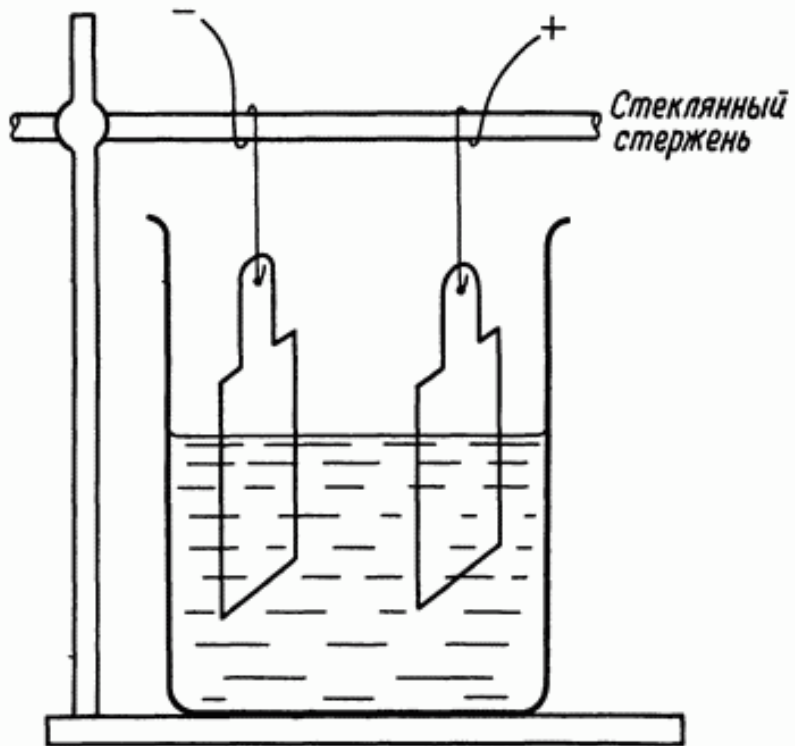
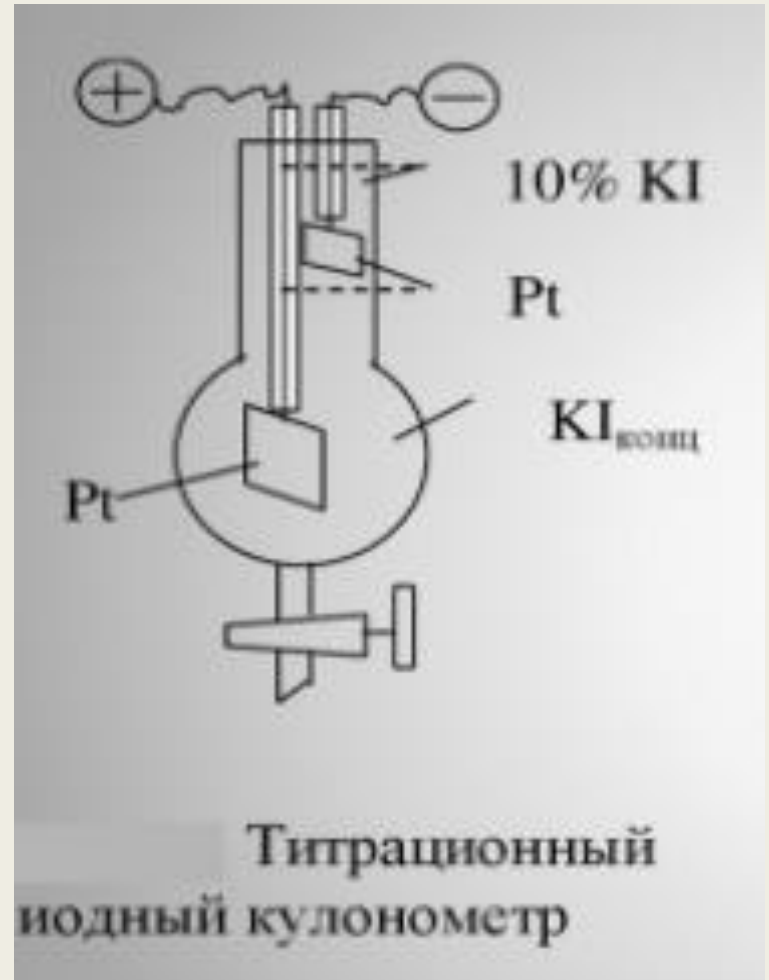
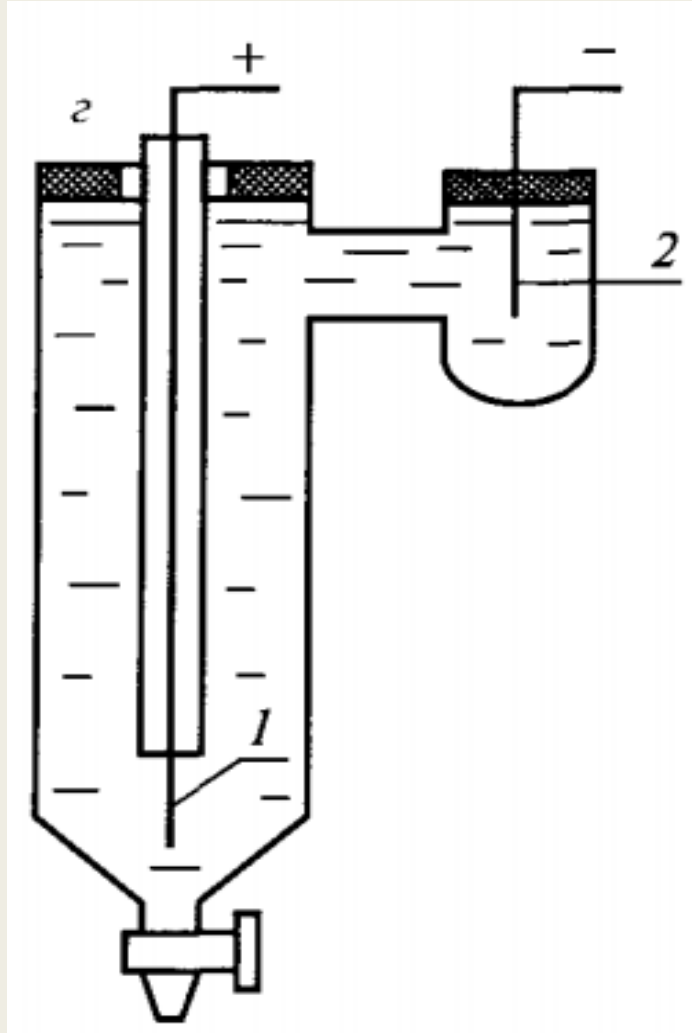

Рис. М. 1. Медный кулонометр для небольших токов.

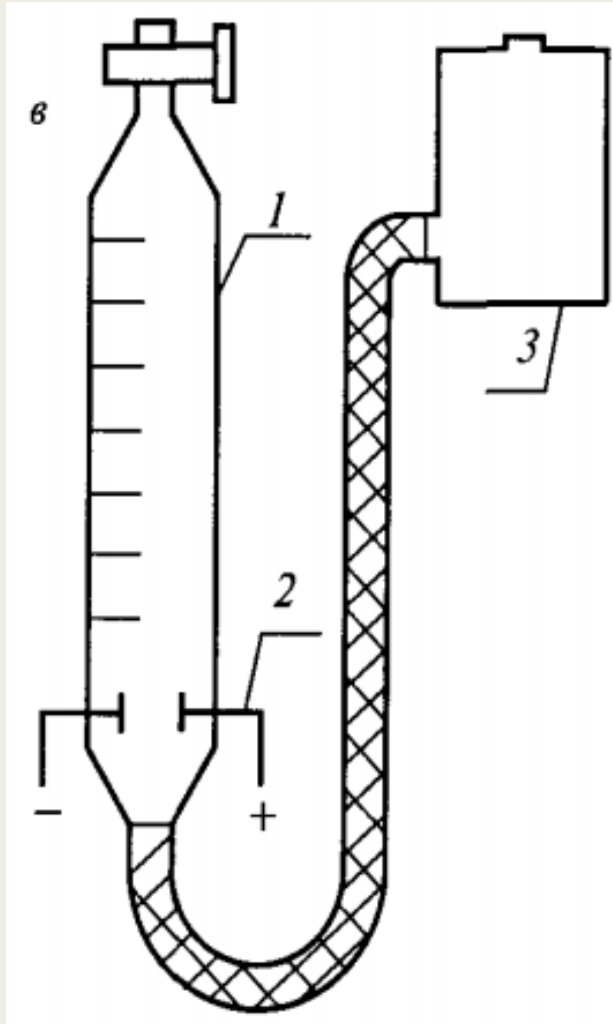

Өлшеу дәлдігі $\approx 0,1\%$

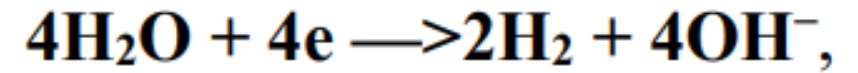

Өлшеу дәлдігі $\approx 0,01\%$

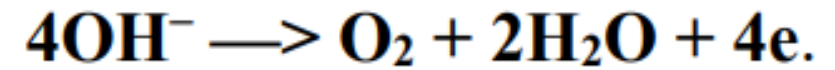
Көлемді-газды кулонометрия

– Катодта

– Анодта

НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА
РАХМЕТ!